

401/2247

התאחדות בולאי ישראל
הספרייה

גליון זכרון לתערוכת "נתניה 86"

ISRAELI PHILATELIC MONTHLY

* ב ה ת א ח ד ו ת *

תל-אביב

במועדון העמותה התל-אביבית שופצו המזגנים והכל מקווים שהמפגשים בחודשי הקיץ, יהיו נעימים יותר.
 בחודשי יוני-יולי התקיימו מספר הרצאות סביב "אמריפקס 86" "נתניה 86" ו"שטוקהולמיה". ד"ר ואלך הרצה, בליווי שיקופיות, על אוספו המיוחד במינו של המנוח שטיין.

בעמותה של אספני יודאיקה

עלון חדשות יודאיקה מס' 3 לשנת 1986, הופיע ונשלח לחברים.
 אספני יודאיקה המעוניינים במידע שוטף בנושא יודאיקה, יכולים להצטרף לעמותה, לפי הכתובת: איגוד אספני יודאיקה, ת.ד. 21224 תל-אביב 61 211.

מילון למונחים בולאיים

האקדמיה ללשון העברית בירושלים, שוקדת עתה על חיבור מילון בולאי מיוחד שיקרא "מילון למונחים בולאיים".
 חברי הוועדה, ביוזמת התאחדות הבולאים וחסות האקדמיה, הם: ד"ר צ' שמעוני (יו"ר), א' לין, ק' בריאילן, י' ליאון, מ' סונדק (מטעם ההתאחדות), ד"ר ר' סיוון, פרופ' צרפתי וגב' רות וייס (האקדמיה).
 מ' דאובר (המדפיס הממשלתי) ה' לב (השרות הבולאי) וג' לחרס (קק"ל).

בולי כחול לבן

בהנהלת א. סגל

- לנו מבחר בולי ישראל וחו"ל
- מטבעות ושטרות ◦ יודאיקה
- ארץ הקודש ◦ תולדות הדואר ונושאים שונים.

יעוץ והדרכה ללא תשלום
 תבקר ולא תצטער
 רח' המלך ג'ורג' 6, תל-אביב
 טל. 2 8 1 0 2 3

מדיוני הוועה'פ' - 15 ביולי 1986:

1. דר"ח: התערוכה הלאומית נתניה 86 - החלטות ועדת השופטים.
 2. אישור קווייסוד לתכנית רב-שנתית שסוכמה עקרונית עם מנהל השירות הבולאי.
 3. יצוג ההתאחדות בקונגרס פ.י.פ. - דה-55 בסטוקהולם.
 4. אישור תערוכת בולים מקומית בנצרת-עלית בשנת 1987.
 5. שונות.
- הוועד הפועל קבע תוכנית תערוכות למספר שנים:
 1986- נתניה
 1987- חיפה ונצרת עלית וכן תערוכה תימטית בנושא תנ"ך בבולים שתהיה בת"א, בהשתתפות בין-לאומית.
 1988- ירושלים - ארצית.
 1989- בארשבע - ארצית.
 1990- תל-אביב - ארצית.
 1991- הרצליה - איזורית.
 * * *
- 1998- תערוכה בין-לאומית.

תשובות

לדוד חזן, גליל-ים

כתובת הנהלת התערוכה בנתניה היא: "נתניה 86", ת.ד. 327, נתניה.

* * *

בקונגרס פ.י.פ. בשטוקהולמיה ייצג את ישראל יעקב שבתאי.

הודעה לחוגים ועמותות

לצערנו לא נוכל לשלוח עתונים לחוגים לא מאורגנים בהתאחדות, דהינו כאלה שלא שילמו דמי חבר לשנת 1986. מספר העיתונים שנישלח יהיה בהתאם למספר החברים הרשומים ששילמו מיסיהם ולא לפי מספר סתמי או רשימה שמית לא מחייבת.

הירחון הישראלי לבולאות

Israeli Philatelic Monthly • Israel Philatelic Federation

בטאון התאחדות בולאי ישראל

EDITOR : ARIE LYNN

REDACTION:

Dr. A. LEIBU, Dr. Z. SHIMONI, Y. TSACHOR

TEL-AVIV, P.O.B. 21224, 61-211

JULY - AUGUST 1986

(202) (7-8)

העורך: אריה לין

המערכת:

ד"ר א. ליבו, ד"ר צ. שמעוני, י. צחור

ת.ד. 21224, ת"א, מיקוד 61-211

תמוז-אב תשמ"ז

בטור אחד

ההצגה הגדולה "אמריפקס 86" מאחורי רנו ועתה אנו, שוב, לפני ההצגה שלנו - תערוכת "נתניה 86". רישמי "אמריפקס" מהדהדים עדיין, בין עשרות הישראלים שביקרו בתערוכה הגדולה בשיקגו, מלאי רשמים, אותם הם מעבירים לאספנים רבים שלא היו בתערוכה. אכן, היתה זו תערוכה גדולה, שבוודאי זמן רב יישמעו הדיה (ראה רשימה מיוחדת בחוברת זו).

* * *

ומה אצלנו: בנתניה, הכנות לתערוכת "נתניה 86". המשימה הקשה היא לא רק על הנהלת התערוכה, שכן כל אספן המכין עצמו לתערוכה, עמל קשה בהכנת האוסף שלו. גם האוספים המוכנים לתצור גה לכאורה, זקוקים לרענון ושינוי במבנה הנושא, שינויים בהסברים ומן הסתם מתוסף גם חומר תצוגה חדש, שמחייב שינויים.

* * *

בהתאחדות בולאי ישראל - אין פגרה. תערוכה רודפת תערוכה, בעיות תקציב, הקמת עמותות חדשות, חיזוק עמותות קיימות וכו' וכו'. בס"ה יש פעילות.

בולי רימון

מכירה * קניה * הערכה * הדרכה
מבחר ענק של בולים מחו"ל וישראל
מבחר מיוחד של סדרות בנושאים שונים
סדרות מיוחדות לילדים ולכל הגילים
שיוקין 8 גבעתיים (ליד העירייה) טל' 32215
פתח 16.00-19.00, 9-13.00 (ביום ג' סגור).

ב ת ו כ ו

2	בהתאחדות
3	בטור אחד
4-5	חדשות הבולאות בישראל
6	מדליות זהב ב"אמריפקס 86"
7	תערוכת "נתניה 86"
8	מפה מהמאה ה-16 ל"נתניה 86"
9	בספרות הבולאית
10	הצד האפל בבולאות
11	דואר באוניות מלחמה
12-13	דואר אייר בכדורים פורחים
14-17	יודאיקה
18	הנדירים
19	מכאן ומכאן
20	דואר צבאי במלחמת סיני
21	חדשות באנגלית
22	דו"ח "אמריפקס 86" באנגלית
23	טיסות, מכתבים למערכת

בטאון התאחדות בולאי ישראל

ת.ד. 2896, תל-אביב

Fédération des Sociétés Philatéliques
Israéliennes

P.O.B. 2896 TEL-AVIV, ISRAEL

סבאלן, הנביא הדרוזי

שער כניסה ויציאה ראשי של מדינת ישראל, הוקם עוד בימי השלטון הזר בארץ ישראל, כחלק מתכנית נרחבת לסלילת שדות תעופה, תוך התחשבות בראש ובראשונה בצרכי חיל האוויר הבריטי. עם "מבצע דני" ב-10 ליוני 1948, שב השדה לבעלות יהודית מלאה. ביום הראשון של מלחמת ששת הימים הופגז השדה, על-ידי תותחי הירדנים.

בדצמבר 1973, נפטר ראש הממשלה הראשון דוד בן-גוריון, והממשלה הסבה את שם הנמל על שמו. רשות שדות התעופה אחראית לתפעול ולפיתוח של נמל תעופה בן-גוריון, החל מ-1977. בתקופה זו הפך שדה התעופה למקום שנעים להעביר בו את שעות הציפיה להמראות. הרמה המקצועית הגבוהה באה לידי ביטוי ממשי בבניית מגדל הפיקוח החדש שנחנך ב-1985.

בשנת ה-50 לנתב"ג הגיע הנמל לשיא יעילותו התפעולית. עוברים בו מדי שנה כ-3 מיליון נוסעים, 40 אלף מטוסים וכ-140 אלף טון מטענים. את בול יובל נתב"ג, בערך 90 אגורות, עיצב משה פרג.

הטבלה הבאה ממחישה סטטיסטית את הגידול שחל בתנועה מאז היווסד הנמל ועד היום:

The following statistics reflect the increase in traffic recorded in Ben-Gurion Airport's long history:

מטען ודואר (בטונות) Cargo & Mail in tons	תנועת מטוסים המראות - נחיתות Aircraft Movements	מס' נוסעים Passengers	שנה Year
25	80	1,000	1936
550	3,500	38,000	1946
2,250	5,000	68,151	1956
12,535	9,805	619,600	1966
63,757	18,788	1,934,500	1976
144,671	37,000	3,086,649	1985

ארבע סדרות בולי זכרון הופיעו בחודש יולי 1986: עיד אל-סבלאן - חג הנביא סבלאן מקדושי הדרוזים; בול יובל נמל התעופה בן-גוריון; לא לגזענות, וכול המוקדש ליוסף שפרינצק.

הבול הראשון, בערך של 40 אגורות, מוקדש לדרוזים - עדה המונה כיום כמיליון אנשים. רובם מרוכזים בטוריה, בגולן ובלבנון, ורק פחות מ-10 אחוזים נמצאים בישראל. מקורם מהאיסלאם אשר עזבוהו בזמן הכליף "אלחאכם" ששלט במצרים בשלהי המאה העשירית. הנביא סבלאן הוא אחד הנביאים החשובים לדרוזים. המקום הקדוש על שמו נמצא דרומית לכפר חורפיש ליד גבול הצפון, על פיסגת הר שמתנשאת לגובה של כ-700 מ' מעל פני הים. המקום נבנה על ההר, מפני שהנביא הדרוזי היה מתפלל במקום. ניתן עד היום לראות את המערה שבה ישב וכאן גם התפלל. ליד המקום בנויים היום שני בניינים גדולים שעל אחד מהם ארבע כיפות. נמצאים שם כמה עצים עתיקים השונים בגודלם משאר עצי ההר. אגדה דרוזית יודעת לספר, כי במקום פרצה שריפה, אבל אותם העצים לא נפגעו, מאחר, כך מספרת האגדה, שהנביא סבלאן היה מתפלל מתחתם. את הבול עיצב אסף ברג.

נמל תעופה בן-גוריון

נמל התעופה בן-גוריון המשמש כיום

יוסף שפרינצק - יו"ר הכנסת הראשונה

לא לגזענות

הבול הרביעי בעריך של 60 אגורות, מוקדש למלחמה בגזענות. החוק נגד הגזענות מפרפר על שולחנה של הכנסת, אולם השירות הבולאי מנפיק את הבול לכבוד המלחמה בגזענות ובעד טובלנות וכיבוד כל אדם. הבול עוצב בידי רפי דיילגי. בשובל המצורף אליו מופיע קטע ממגילת העצמאות על שיוויון זכויות חברתי ומדיני לכל אזרחיה של המדינה ללא הבדל דת, גזע ומין.

כל הבולים נדפסים בגליונות בני 15 בולים עם 5 שובלי ביאור המצורפים לשורה התחונה.

תאריכים בבולים בלי ערך

16.3.86, 22.4.86

תאריכים בבולי הרצל

0.20	-	19.1.86
0.20	-	6.4.86
0.30	-	26.1.86
0.30	-	9.4.86
0.50	-	21.1.86
0.05	-	29.1.86
0.01	-	2.2.86
0.02	-	5.3.86
0.03	-	9.3.86
0.10	-	2.3.86

בול יוסף שפרינצק - בעריך של 80 אגורות, ממנהגי תנועת העבודה העיונית בארץ-ישראל, איש העלייה השנייה ויושב-ראש הראשון של הכנסת, עוצב בידי צבי נרקיס. עם הקמת המדינה נתמנה ליושב ראש האסיפה המכוננת וכשזו הוכרזה ל"כנסת", נבחר, כאמור, ליושב ראש שלה, ובתפקיד זה כיהן עד מותו בסוף כהונתה של הכנסת השלישית.

דואר בין-לאומי מהיר

ב-1 ביוני 1986 הופעל שרות דואר בין-לאומי חדש, בקו ישראל-אירלנד. עתה פועל שרות הדואר הבין-לאומי המהיר עם 15 מדינות: ארגנטינה, ארה"ב, אירלנד, בלגיה, בריטניה, גרמניה המערבית, דנמרק, הולנד, הונג-קונג, יוון, לוקסמבורג, נורווגיה, צרפת, קנדה ושוודיה.

שרות הדואר הבין-לאומי פועל בירור שלים-ת"א-יפו וחיפה בלבד. המעטפות בשרות זה זהות לכל המדינות.

השתתפותנו הכנה באבלו הכבד של חברנו לב קונסטנטינובסקי

במות רעייתו ז"ל

אגודת סוחרים הבולים בישראל

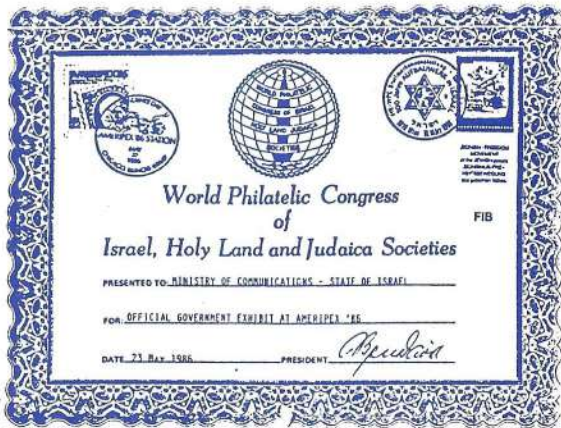

תצוגות נוער

ארבע תצוגות נוער נשלחו ל"אמריפקס '86" וארבעתן צויינו במדליות. ש. שבתאי מרמת-גן הציג תולדות הציונות וקיבל כסף גדול. א. טל ארגוב מנתניה הציג ירושלים בבולאות וקיבל כסף, זיו ברק מראשון לציון הציג חיות-בר וקיבל ארד גדולה. סיגלית כהן מראשון-לציון הציגה תערוכות בבולים וקיבלה כסף.

תצוגות ספרות

במדור לספרות בולאית הציגו גלסמן - חותמות ירושלים - כסף; י. צחור - דואר עברי - כסף; ד"ר ואלך (קטלוג הגדה המערבית) שצויין במדלית ברונזה גדולה. ד"ר צ. שמעוני - חוברת "תולדות הדואר בארץ הקודש" - ברונזה גדולה.

תעודת הוקרה מיוחדת למשרד התקשורת הוענקה ע"י האיגוד העולמי של אספני בולי ישראל, ארץ הקודש ויודאיקה, חתומה בידי נשיא האיגוד, אריה בן-דוד, ארה"ב.

מדליות זהב לישראלים ב"אמריפקס '86"

מאת אריה לינדנבאום

תערוכת הבולים העולמית הגדולה ביותר בהיסטוריה הבולאית ננעלה ב-1 ביוני בשיקאגו שבארה"ב ונראה שכל הישראלים שנטלו בה חלק יצאו מעודדים ואולי יותר מזה.

הקבוצה הישראלית כללה 20 תצוגות ועוד אחת שהוצגה על-ידי ישראלי, אך לא במסגרת הנציגות הישראלית - הכוונה לספרו של יעקב צחור, על דואר עברי, שצויין במדלית כסף.

11 מדליות זהב

אם נכלול ברשימת מדליות הזהב גם את המוזהבות, כי אז צויינו 11 תצוגות ישראליות בזהבים:

יוסף חכמי הציג אוסף בולי ציילון וצויין במדלית זהב גדולה בתוספת פרס. הנס סינק הציג אוסף בולי אוסטרליה (לומברדיה) וצויין בזהב גדול.

נחום קפלן הציג אתיופיה וקיבל זהב גדול; בעד דואר-אוויר של אתיופיה קיבל זהב רגיל.

אלי וובר - בוואריה - מדלית זהב. ד"ר א. ליבו - המנדט הבריטי - מדלית זהב.

זאב ברק הציג בריטניה - המלכה ויקטוריה, וקיבל מדליה מוזהבת גדולה. עודד אלישר הציג מעטפות שנשתמרו מתאונות מטוסים - קיבל מוזהב גדול. יעקב שבתאי - מנהלת העם - מוזהב גדול.

איתמר קרפובסקי - הציג מנהלת העם וצויין במוזהב גדול.

ד"ר ירמיהו רימון - הציג אוסף מחקרי של ישראל - מדליה מוזהבת.

תערוכת בולים

לאומית

"נתניה 86"

40 דולר. כל אספן שהציג שילם 20 דולר עבור מסגרת. מכאן שלתערוכה לא עלה השימוש במסגרות בעשרת ימי התערוכה אף פרוטה אחת(!).

תערוכת הבולים הארצית "נתניה 86" היא עתה בהילוך גבוה, שכן הזמן קצר והמלאכה רבה. ההרשמה לתערוכה נסתיימה ב-730 מסגרות תצוגה, מהן יאושרו כ-600.

מספר המציגים הוא כ-100: 20 במדור כללי; 7 - ישראל; 23 - יודאיקה וארץ הקודש; 50 תימטיקה.

נוסף לאלה נרשמו 36 מציגים באגף לנוער ועוד 17 מגרמניה.

נקבעו שופטים

עדת השופטים שליד הועד הפועל של ההתאחדות קבעה את שבעת השופטים לתערוכת "נתניה 86":

ד"ר ע. אילן, עו"ד אלי ובר, יעקב שבתאי, י. ברק, ה. מיינץ, מ. מרטין, בן-דוד נסטויטר, משה ויגוצקי וד"ר ש. דגוני נקבעו כמשקיפים. בנתניה 86 יהיו שלושה מתלמדים: שלמה מאזא, י. חכמי וד"ר ע. ליבו. ל"נתניה 86" יגיעו כפי הנראה שני שופטים (מח'ל: 1) שופט תימטי משוויץ (2) שופט נוער מגרמניה.

ישראל במקום ה-5

מבין 44 המדינות שאספניהם נטלו חלק בתערוכת "אמריפקס" תפסה ישראל במקום ה-5 במספר המדליות. הראשונה היתה ארה"ב שקיבלה 276 מדליות מתוך 599.

אלה 12 המדינות הראשונות:

276	ארה"ב -
51	גרמניה המערבית -
25	בריטניה -
20	שווייץ -
15	ישראל -
14	צרפת -
14	שוודיה -
12	קנדה -
11	ברזיל -
10	ארגנטינה -
10	אוסטרליה -
10	הודו -

מדליית זהב לשירות הבולאי

השרות הבולאי הישראלי צויין, זו הפעם הראשונה, בתערוכה בינלאומית בהיקף כפי שהיתה בשיקאגו שבארה"ב, במדליית זהב, על תצוגת בולי ישראל "באמריפקס 86".

מפליא מאד שהמאורע עובר בצינעה כה גדולה כאילו רצו שהמלאכה תיעשה בידי זרים, כלומר שאנחנו נתפאר שהשרות הבולאי זכה במדליית זהב.

מדליית זהב בתערוכה כמו "אמריפקס 86" שונה מכל מדליית זהב אחרת וזאת משום שבאף תערוכה לא היתה תחרות כה גדולה כפי שהיתה ב"אמריפקס 86". תארו לעצמכם 4500 מסגרות תצוגה לעומת 500-2500 בתערוכות אחרות(!). 120 מדינות עם תצוגות רשמיות, כאלה שהשרות שלנו היה צריך להתחרות בהם, מאות דוכני סוחרים, כשהיקרים ביותר הגיעו ל-35 אלף דולר הדוכן(!).

סיפורים קטנים מתערוכה גדולה

ב"אמריפקס 86" ביקרו 400 אלף מבקרים והכל בתשלום מלא. עשרת ימי התערוכה הופיע עיתון בולאי יומי שנשא את עצמו מבחינה כלכלית. כל מסיבת קוקטייל שהיתה בימי התערוכה עלתה עשרות אלפי דולרים, אבל תמיד הסתיימה ברווח. זו תערוכה שעלתה מיליוני דולרים, אבל גם הכניסה מיליונים. האמריקאים הם סוחרים מתוחכמים כל כך ששום מדינה בעולם לא תתחרה בהם.

להלן סיפור קצר שסיפר טייס אלעל, יעקב שבתאי, שהיה הנציג הרשמי של התאחדות בולאי ישראל בתערוכה, יחד עם עשרות ישראלים שבאו לתערוכה: כל מסגרת תצוגה עלתה למארגנים 60 דולר (מסגרות סופר מודרניות). את המסגרות - 4500 במספר - מכרו מראש, לכל מיני אגודות ברחבי ארה"ב בתום התערורי כה, במחיר מוזל של 40 דולר. לקונים היתה זו מציאה גדולה, שכן המחיר הרגיל הוא גבוה בהרבה, אך כיוון שהתערוכה הזמינה 4500 מסגרות במרוכז, קיבלו אותן ב-60 דולר המסגרת וכאמור, מכרו לפי

"נתניה 86" - ל"נתניה 86" MAP OF THE HOLY LAND - TO NETANYA EXHIBITION

The map of the Holy Land by Gerard de Jode (Judaeus) of Antwerp, dating from 1578, is a fine example of 16th-century cartography. Like most contemporary maps it shows chiefly places mentioned in the Holy Scriptures, but also some more recent names. A view of "modern" Jerusalem is incorporated. The map is directed towards the North-West, unlike the truly "oriented" mediaeval maps pointing to the East or modern maps directed towards the North. It is not yet based on survey measurements, a fact which is reflected by the indented coastline of the Mediterranean Sea and the shape of the Dead Sea. A note in the lower margin states that the map is based on the work of Tilemann Stella.

Permission to depict the map was kindly granted to the Israel Philatelic Services by the Jewish National & University Library, Jerusalem.

University, Jerusalem.

מפה מהמאה ה-16 - ל'נתניה 86'

לכבוד תערוכת הבולים הלאומית, "נתניה 86" יופיע גליון זכרון מיוחד עם מפת ארץ הקודש משנת 1578 מאת גררד דה יודה ("היהודי") מאנטוורפן. זו דוגמה למפות ארץ-ישראל מן המאה ה-16. בדומה למרבית בנות תקופתה מתארת המפה בעיקר את המקומות הנזכרים בכתבי הקודש, בצד מספר קטן של שמות חדשים יותר. משולבת בה תמונה של ירושלים "החדשה". המפה מכוונת בקירוב לצפון-מערב, שלא כמפות ימי הביניים המופנות מזרחה או מפות בנות זמננו המכוונות לצפון. אין היא מבוססת עדיין על מדידות, דבר אשר ניכר בעיקר במהלכו של קו החוף המפורץ של הים התיכון ובצורת ים המלח. הערת שוליים מציינת שהמפה מושתתת על עבודתו של טילמן סטלה. עם הופעת הגליון יופיע עלון הסברה מיוחד מאת פרופ' נפתלי קדמות.

המפה הועמדה לרשות השירות הבולאי,
באדיבות בית הספרים הלאומי והאוניברסטאי
בירושלים

מצא בע"מ

החברה למכירות פומביות

MATSA Co.

* פילאטליה (בולים ישראל וחוץ, תולדות הדואר). * נומיסמטיקה (מטבעות מדליות וסטרייכסף) * יודאיקה (ספרי קודש, תשמישי קדושה, כלי כסף ומסמכים). * אמנות (ציור, פסול, רשום וגרפיקה מקורית).

AUCTIONS

PHILATELIC, NUMISMATIC & JUDAICA

5 DRUYANOV ST (BEIT CLAL), TEL - AVIV 63143, ISRAEL, TEL ; 03 - 292813, 03 - 295618

Albums
Catalogues
Handbooks

בספרות
הבולאית

קטלוג "כרמל" 87

הקטלוג הישראלי "כרמל" הופיע השנה במהדורה רגילה וצבעונית. המהדורה הראשונה, שאמורה להיות צבעונית, הודפסה בצבע אחד בלבד, עם הרבה שגיאות וטעויות דפוס. מחבר הקטלוג הוציא, מיד מהדורה חדשה 1987 אחרי שגילה את השגיאות במהדורה הראשונה.

במהדורת 1987 יש עדיין טעויות, אך בס"ה זהו קטלוג שימושי מאוד. מופיעים בו כל בולי ישראל ומחיריהם - חתום ובלתי חתום - שובל ובלתי שובל. מופיעים בו גם מספרי קטלוגים לועזיים, מחירים בדולרים ועוד הרבה פרטים שהאספן זקוק להם.

גלויות זכרון ל"שטוקהולמיה 86"
לתערוכת הבולים העולמית, הצפויה
"שטוקהולמיה 86" הנפיק השרות הבולאי
גלויות מזכרת מיוחדת, כמקובל אצלנו
בשנים אחרונות לקראת תערוכות בולים
בחו"ל.

הכוונה לגלויה שלא נועדה לשימוש
דוארי ויעודה העיקרי הוא מזכרת פילטלית
מן התערוכה.

För att hedra den svenske diplomaten Raouil Wallenberg, vilken var ansvarig för att livet räddades på 1000-falls judar från en säp-er rökt under andra världskriget. utgitt i detta minnesmärke 1983.

The Raouil Wallenberg stamp was issued in 1983 in honour of the Swedish Diplomat who was responsible for saving thousands of Jews from certain death at the hands of the Nazis during World War II.

דפים לאלבום ישראל

סידרה חדשה של דפי אלבום ישראל
מ"כריכיית הבול" הופיעה זה עתה.

השנה היה פיגור מה בהופעת דפי האלבום. שכן בדרך כלל החשלמות לאלבום זה מופיעות לקראת יום העצמאות והדפים כוללים בולי שנה שלמה עד יום העצמאות. תוספת שנת 85/6 שהופיעה זה עתה כוללת את בול הזכרון לחללי צה"ל, אחווה צוקרמן גליונות תערוכת "ישראלפיל 85", שנת הנוער, מכביה, מועדים תשמ"ו, ליאון ריקנטי, דיונגוף, הקיבוץ, גדרה, סדרת בולי הרצל, ארכיולוגיה, קול ישראל, רובינשטיין, אלמוגים, יום הזכרון 86, מוסלמים ומוסדות השכלה בארה"ב.

נשיא המדינה בביקורו
בשרות הבולאי.
במרכז - שר התקשורת
פרופ' אמנון רובינשטיין.
משמאל (יושב) ינון ביילין,
מנהל השרות הבולאי.

הצד האפל בבולאות

מאת משה ויגוצקי

הרי מנקודת ראותו של הבולאי זהו פשע. אין בכונתו או ביכולתו של הזיפן או מתקן הבולים, להונות את הבולאי המנוסה, לבנות את אוספו מבולים נדירים, אך במחירי מציאה. בסופו של דבר מוצאים אנו, ובמיוחד חבר השופטים בתערוכות בולאיות, אוספים רבים, בהם מספר הבולים המזויפים או המתוקנים גדול מאד, דבר שלא רק שהוא מוריד מערכם הכספי, אלא גם מערכם התערוכתי.

בשנים הראשונות של הבולאות היו האספנים קרבנות קלים למספר זיפנים שעסקו בדבר, ביניהם האחים ספירו מהמבורג, ג'ורג' זצמייר מנירנברג, סמואל טילור מבוסטון, שלא הסתפק בזיוף בולים בלבד, אלא גם יצר הוצאות פיקטיביות ודימויות רבות. בשנים שלאחר מכן אנו עדים לזיפנים כפרנסואה פורניר, ארסמוס אונגליה, הכנופיה הלונדונית המפורסמת, והגדול מכולם ג'ן דה ספרטי, שהתימר ליצר זיפנים שאף בולאים מנוסים ביותר לא היו מסוגלים לגלותם.

כל הזיפנים שהזכרתי עד עתה, התרכזו בהונאת אספנים, אולם ישנו עוד סוג של זיפנים, שמטרתם היתה הונאת משרד הדואר עצמו, כשהזיוף המוצלח ביותר מסוג זה הוא הזיוף הידוע בשם "הסטוק אקצינג", זיוף של בול של השילינג מבריטניה משנת 73 / 1867 שנמכר לקהל הרחב כפי הנראה ע"י פקיד דואר שותף לעסקה, זיוף שעלה לדואר הבריטי בעשרות אלפי לירות, ונתגלה רק לאחר 25 שנה ע"י אספן צעיר בשם צ'רלס ניסן, זיוף שמבצעו לא נתפסו עד עצם היום זה. זיוף דומה נעשה גם בצרפת בשנת 1923, כשבלו הי-25 סנט מסדרת "הזורעת", זיוף והופץ בכמויות נכרות, עד לגילוי ע"י אספן בשם פרננד סרנה.

זיפנים, ותיקוני בולים אינם הפשעים הבריאים היחידים. גניבות, מעילות ואפילו מעשי רצח בוצעו למען בולים, כשהמפורסם ביניהם הבולאי רצח האספן גסטן לרו, ע"י הקטור גירו ב-1892, וזאת בעבור בול אחד בלבד, בול ה-2 סנט מהואי משנת 1851.

בארצנו הקטנה עדיין לא בוצע רצח למטרות בולאיות, אך עדיין רבים, רבים מדי הם הזיפנים והתיקוניים שנעשו ועדיין נעשים בבולינו ובבולים מארצות אחרות. טוב יעשה האספן הבולאי מנוסה, אם יזהר ויתעץ במומחים ובמיוחד בבולים מההוצאות הראשונות של מדינת ישראל.

מעוניין בחליפין

H. Otake, Sirokanedai
4-3-11 Minatoku
Tokio 108,
JAPAN

Kaoru Sudo
103, Nishisato
Bifuke - CHO,
Nakagawa - gun
Hokkaido, JAPAN

ב-1863 נכתב בעתון בולאי "לא היו ולא יהיו זיפנים של בולי דואר, כי הדבר לא ישתלם", אולם המציאות הוכיחה אחרת, וכבר ב-1860 ידוע על זיופי בולים, והבולאים הראשונים סבלו כבר אז, מהוצאות נפסדות מארצות אירופה וארה"ב גם יחד.

לצערנו, מהוה איסוף הבולים כר נרחב לזיפנים, אפילו יותר מתחביבים אחרים. תמיד היו ויהיו כבשות שחורות בכל תחביב, ובולאות אינה יוצאת מכלל זה. בזיופי בולים התחילו כבר בשנת 1860 ואכן ב-1862 אנו עדים להופעת סיפרו של מואן על הנושא "זיוף בולים", ושנה לאחר מכן לספרם של טורנטון ליוס וא. פמברטון על הנושא "בולים מזויפים ואיך לגלותם".

כמובן שאין הדבר אמור שמרבית הבולאים אינם ישרים, נהפוך הוא. קיימת בין הבולאים מערכת ערכים שלא היתה מבישת את זו הקיימת בשטחים רבים אחרים, אולם מדי פעם סובל העולם הבולאי מאנשים שפנו לזיוף בולים כדרך קלה לצבירת כסף.

פעולות פליליות אלו אינן מוגבלות רק לזיוף בולים בשלמותם, כי הרבה ניתן לעשות בכדי לשוות לבול אמיתי צורה שונה מצורתו הראשונה, כך שהסכנה מתיקון בולים היא לא פחות גדולה מזיופם, ואל נשכח שגם בולים פיקטיביים היו אף הם מקור לא אכזב של סיכון, כך שבהתחשב עם כל המלכודות העומדות בדרכו של האספן, אין פלא שאספנים נופלים קורבן לפעולתם הנפשעת של זיפני הבולים.

לשגוען הבולאים אחר שלמות הבול, חלק נכבד בהופעתם של בולים מזויפים או מתוקנים, ומבלי להכנס לויכוח בעד או נגד שגוען זה, אפשר להגיד בביטחה, שכל זמנן שהבולאים יעמדו בתוקף על שלמות בוליהם, אל יופתעו אם מאמצים חוקיים ובלתי חוקיים ימשיכו להעשות לסיפוק מבוקשם. לבול בלתי משונן ללא שוליים אפשר וניתן בקלות לספק שוליים רחבים מכל עבריו, ופריט בולאי משומש במשיכת קולמוס, ניתן לנקות בכדי שיראה כבלתי משומש, ממש כשם שאפשר לספק לבול בלתי משומש דבק "אוריגנילי", ובול אשר לו שיניים קרועות או חסרות, אפשר בקלות לשנן מחדש.

נוסף לכך, ניתן המצב לישיפור ניכר על-ידי גיהוץ או הרתחה, פעולות במקורן חוקיות בהחלט, כך שבדיעבד מבדיל במקרים רבים, קו דק עדי מאד, בין טיפול חוקי ובלתי חוקי בבול. לדוגמא: השימוש במי חמצן להסרת כיתמי חלודה, או הורדת מדבקות ישנות מבולים, הן פעולות חוקיות, שכל אספן לא ימנע מעשות. אבל אם נחליף את מי החמצן בחומצה מימית, המשנה את צבע הבול ומגדילה ע"י כך את ערכו,

דואר באוניות מלחמה

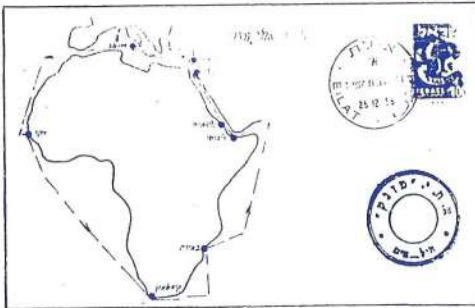
מאת אריה לין

ב־1956 יצאה א.ח.י. (אניית חיל-הים) למסע סביב אפריקה כשהמסלול שלה היה חיפה - פלרמו, ג'ברלטר, חוף אפריקה המערבית, דקר, קפטאון, חופה המזרחי של אפריקה, ג'יבוטי, מסואה ואילת. עם בוא הספינה לאילת הוחתמו בה מעט-פות זכרון בדואר המקומי, כאשר על-גבי המעטפות הוחתמת הספינה "מזנק" שהשתתפה במסע.

דוגמא אחרת היא המעטפה המציינת את המסע אופירה-פורט-סעיד.

שתי הדוגמאות הן פריטים פילטליים שנועדו כמזכרת מן הספינות השונות.

המיוחד בהן הוא צרוף של פריט דוארי צבאי ואזרחי כאחד, בעוד בדברי דואר צבאיים מן הספינות (ואף כי עוברים תהליך מיון אזרחי) מועברים ללא בולי דואר ובמקרה הטוב זוכים לחותמת דואר אזרחי, אבל בכל מקרה ללא בולי דואר. בפריטים היוזמים, אנו רואים את איפיוני הספינה וחותמת הדואר האזרחי המציינת את תחילת התהליך או סופו. הפריטים המוצלחים יותר הם אלה שמקבלים חותמת דואר בתחילת המסע ובסופו, אם

המדובר בצירוף החותמות האזרחיות. במקרה של דואר צבאי בלבד, כי אז יש סיכוי, שנוסף ל"משולש" של הדואר הצבאי תוטבע גם חותמת המיון בדואר האזרחי.

לאוסף "דואר באוניות מלחמה" ניתן, כמובן, לצרף פריטים של הדואר הצבאי - המשולשים - בלבד, אם, אכן יוכח שמספר הדואר הצבאי הוא של יחידה ימית.

למען האמת, הדואר בצה"ל, אחיד וזהה בכל החילות. הניואנס המאפיין את דברי הדואר וקושר אותו לחיל זה או אחר, אינו דוארי דוקא. (מיני סמלים וחותמות הספיינות). ה"משולש" של צה"ל הוא המאפיין העיקרי בכל דבר-דואר העובר תהליך דוארי.

מקובל בצה"ל שלחילות השונים יש מיני גלויות או חותמות בלתי דואריות

יחודיות לחיל מסוים, אולם המאפיין העיקרי הוא חותמת ה"משולש", שהוא, כאמור, אחיד בכל צה"ל.

האמור לעיל נכון גם לגבי דואר צבאי באוניות מלחמה, אולם כאן יש להבחין במאפיינים נוספים.

דבר-דואר רגיל, היוצא מספינה כלשהי בחיל הים מוחתם בחותמת המשולש הרגילה ותאריך ההחתמה (התאריך בחותמת ה"משולש" הוא חידוש של השנים האחרונות).

כאשר המדובר בדבר-דואר מיוחדים, יוזמים ע"י אספנים, בעיקר, כי אז אנו עדים לעיתים לחותמת האניה על-גבי דבר הדואר. באוניות אזרחיות הדבר מקובל מאוד אך לא כן באוניות מלחמה. בתולדות צי המלחמה הישראלי יש כמה דוגמאות שמעטפות אמנם הוחתמו בחותמת של הספינות למיניהן ולוא דוקא לצד ה"משולש". בדרך כלל הוטבעה חותמת הספינה הלא דוארית על-גבי המעטפות באירוע יוצא-דופן בחייל. הדוגמאות אינן רבות אבל ישנן ונזכיר כאן שתיים.

דואר אויר בכדורים פורחים

מאת: עודד אלישר

טרם נודעו עד היום.

(דוגמאות לפתקים - ראה תמונות 1 ו-2, שהן צלום אותו פתק משני צדדיו).

גלויות משפיצברגן

סלומון אנדרה, פקיד במשרד הפטנטים השבדי, רכש נסיון בטיסות בכדור פורח לפינלנד וגם לצרפת. ב-1895 פירסם את כוונתו לטוס בבלון לקוטב הצפוני. הטיסה עוררה התענינות מרובה וזכתה לתמיכה כספית של מלך שבדיה, של אלפרד נובל ואחרים. הבלון שנתפר ומסוגל היה להכיל 5000 מ"ק של מימן ושני משתתפים נוספים במשלחת נבחרו ע"י אנדרה. ביום 7/6/1896 עזבה המשלחת את שבדיה

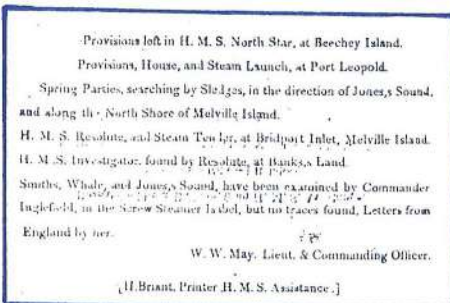
לשפיצברגן ושם, באי "דאן", הוקם בסיסה, אולם הטיסה לא יצאה לפועל והיה על אנדרה לדחות נסיונו לטוס לקוטב עד לשנת 1897. הפעם, ב-11 ביולי 1897, עלו השלושה על הכדור הפורח "אורנג' והחלו בטיסתם.

בכדור היו 20 יוניידאר בהם רצה אנדרה להשתמש כדי להעביר ידיעות על התקדמות המשלחת, אך רק יונה אחת הגיעה וגם היא נורתה, וברגלה נמצא פתק מאנדרה (המצוי במוזיאון בשבדיה) מתאריך 13/7/97.

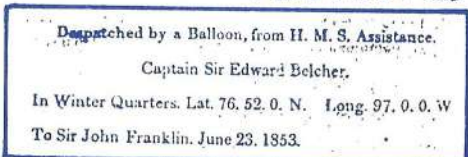
פרט לפתק זה לא נודע גורלם של אנדרה וחבריו עד 1931. באותה שנה, נמצאו שרידיהם, יומנו ומצלמתו ב"אי-הלבן". התשליל נשתמר במצב מצוין ותמונות טובות נתקבלו ממנו. מיומנו של

קשר אוירי באזור הארקטי

בשנת 1844 שלחה ממשלת אנגליה שתי ספינות "ארבוס" ו"טרור" לצפון הארקטי בפיקודו של סיר ג'ון פרנקלין, במגמה למצוא את המעבר הימי הצפון-מערבי,

בצפונה הארקטי של קנדה. משלחת זו נעלה ובמשך כמה שנים נשלחו משלחות אחרות צפונה, במטרה למצוא ניצולים או ראיות על גורלם. במסגרת חיפושים אלו נזקקו המחפשים לכדורים פורחים אשר נשלחו אל-על ותוך כדי מעופם היו משחרים פתקים שהודפסו מראש על משי, ובהם פרטים עם שם המחפשים, מיקומם הגאוגרפי, מיקום מצבורי מזון, שהונחו עבור הניצולים וכו'.

היתה זאת הפעם הראשונה בהיסטוריה "שקשר אוירי" כזה נוסה באמריקה הצפונית.

כיום, ידועים רק שני פתקים כאלו שאומנם שוחררו מכדור פורח ונמצאו. כל השאר הם מהדפסות יתר שנותרו במלאי אך, בכ"ז, מצליחים להשיג מחיר של כ-3,500 דולר במכירות פומביות (!).

הנסיון ליצור קשר כנ"ל לא הצליח וכל 128 המשתתפים במשלחת של פרנקלין ניספו. שלדיהם של רבים מהם נתגלו רק כעשר שנים לאחר מכן, אך מקום קבורתו של פרנקלין עצמו והסיבות למות צוותו

שלהם, בנגוד לזה של אנדרה או וולמן, לא היה ממולא במימן אלא באויר חם. טיסתם מעל הקוטב שנערכה מקנדה הארקטית ב-11 באפריל 1980, ארכה רק 40 דקות, אך הם הספיקו לנחות על הקרח בקוטב, וכך היו לאנשים הראשונים שהצליחו לטוס מעל הקוטב בכדור ממולא אויר חם.

מטוס קל נחת לידם ופינה אותם בחזרה לקנדה.

גלויות דאר גדולות הוכנו במיוחד לטיסה זו (תמונה 5), ונשאו חותמת דאר שהוחתמה בחזרתם מהטיסה. המשלחת, שמנתה 6 אנשים, עלתה לקון יותר ממאה אלף דולר ולא זכתה לפרסום מתאים.

מקורות:

1. R. Schoendorf: Catalog of Classic American Airposts 1784-1900.
2. ICE CAP NEWS— bi-monthly of the American Polar Philatelists Society
3. Air Post Journal, monthly of the American Air Mail Society.
4. Hans E. Vesper: Die Postgeschichte der Arktis (Vol II).
5. The diaries of Andree; London 1931.
6. J. Grierison : Challenge to the Poles, London 1964.
7. B. Clark: Polak Flights, London 1964
8. E. Wellman: Aerial Age, 1911.

מעטפות "שי" חדשות של קק"ל.

אנדרה הובר כי נחת נחיתת אונס שלהם ימים לאחר תחילת טיסתו. חבריו נספו תחילה בקור העז ולבסוף אף הוא - כנראה מאכילת בשר נגוע של דב ארקטי. גופותיהם נקברו בשבדיה בלויה ממלכתית. חומר בולאי המתעד טיסה זו מצוי רק בגלויות שנשלחו מבסיסו של אנדרה בשפיצברגן לפני או אחרי טיסתו החלוצית רבת התעוזה (תמונה 3).

ליכטנשטיין היתה המדינה היחידה שהוציאה בול לזכרו של אנדרה, ב-1948. נסיון נוסף לטוס בכדור פורח לקוטב הצפוני נעשה ע"י האמריקני וולטר וולמן בשנים 1908 ו-1909. שלא כמו אנדרה, הכדור שלו דמה יותר לצפלין והיה בעצם בלון עם מנוע עזר. שני נסיונותיו לא הצליחו כלל וטיסתיו ארכו דקות ספורות, לכמה עשרות מטרים בלבד.

גם כאן, חומר בולאי מצוי רק מדואר שנשלח מבסיסו בשפיצבורגן. (תמונה 4).

הראשונים שטסו מעל הקוטב

רק בשנת 1980 הצליחו סוף סוף בני הזוג קון מקנדה ועוד 4 אחרים, לטוס בכדור פורח מעל הקוטב הצפוני. הכדור

פויכטוואנגר בבהוטן - קאספארוב - בקוריאה

ביקורו ההיסטורי של האפיפיור פאולוס השני, בבית הכנסת המרכזי ברומא, התנצח בחותמת-דואר מיוחדת ואין ספק שזה פריט דוקומנטרי מיוחד ביחסי הכנסיה והיהודים.

(1850-1924) היה בין מייסדי "אמריקן פדריישין אוף לייבור" ובשנת 1881 נבחר סגן נשיא הסתדרות פועלים זו. בימי מלחמת העולם הראשונה היה חבר בוועדה המייעצת של מועצת ההגנה של ארצות הברית ונציג בוועדת השלום בפאריס. בסידרה של ליסוטו מופיע בול נוסף שהוקדש למנהיג פועלים אחר, יהודי-אוסטרי בשם פליקס אדלר. רשימת בולי "יודאיקה" כוללת גם את קאספרוב שהופיע בצפון קוריאה ודובינסקי - באי מלדיב.

דוד דובינסקי, יליד ברסטליטובסק, למד מקצוע האפיה במאפיית אביו בלודז' שבפולין. דובינסקי היה פעיל באירגון האופים בפולין ועד מהרה הוגלה לסיביר. כעבור כשלוש שנים ברח והגיע לארצות-הברית ופה עסק בפעילות בארגון פועלי בגדי-נשים הבינ-לאומי. ב-1932 נבחר נשיא האירגון והיה בתפקיד זה עד פרישתו ב-1966.

דובינסקי מופיע בגליון זיכרון של מלדיב, נוסף לבולים עם פרנץ רופל, ג'ון לנון, וולטר גרופיוס וג'ורג' באלנצ'ינה.

ובכן, המעניין ביותר הוא, בוודאי, בול ליאון פויכטוואנגר, הסופר היהודי-גרמני (1884-1958) שכתב שורה של רומנים היסטוריים, בכללם "היהודי זיס" והטרילוגיה על מלחמת היהודים ברומאים. פויכטוואנגר מופיע, זו הפעם השניה בבול-דואר. להפתעתנו הרבה, במדינת ההרים ההימלאית - בהוטן. אינני בטוח אם בספריה המלכותית של בהוטן יש בכלל ספרים של פויכטוואנגר, אבל לבהוטן זכות בהנפקת הבול שיתקבל ברצון עלידי אספנים רבים. הבול הראשון לפויכטוואנגר הופיע במזרח גרמניה.

אגב, לישראל יש עתה שרות-דואר עם בהוטן, אבל רק לפני מספר שנים קיבלתי בחזרה מכתב ששלחתי לבהוטן עם הערת פקיד הדואר במיון התל-אביב, בנוסח: "אין מדינה כזו". האמת היא שהמדינה היתה, אבל לא היתה מוכרת עלידי איגוד הדואר העולמי ושמה לא הופיע ברשימת המדינות במרכז המיון, ומכאן הערת הפקיד. עתה יש שירות דואר עם בהוטן אבל את הידיעה קיבלנו לא ישירות ממלכת בהוטן וכנראה בשל כך טרם קיבלנו את צילום הבול. על-כל-פנים הבול הופיע(1)

גומפרס - בליסוטו

בליסוטו שבאפריקה הופיע בול מיוחד לזכרו של גומפרס, מנהיג פועלים, יליד אנגליה שהיגר לארה"ב והיה למנהיג באיגוד פועלי תעשיית הסיגרים בארה"ב. בול גומפרס של ליסוטו אינו הראשון, כי הראשון הופיע בארצות הברית, גומפרס

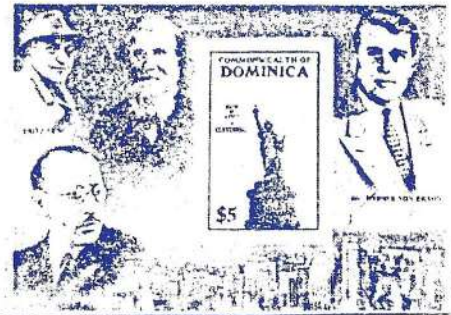

ויקי באום ופרנץ וורפל

זה עתה הודיעו איי מלדיב על הנפקה חגיגית של גליון זיכרון וארבעה בולים, בהם, נוסף לפסל החרות מספר אישים שמוגדרים "מהגרים לארה"ב", אותם הנציחה הסידרה. בבולים מופיע ואלטר גרופיוס ארכיטקט גרמני, ג'ון לנון המוסיקאי הבריטי שהיגר לארה"ב אחרי פירוק להקת "החיפושיות", ג'ורג בלנצינה כוריאוגרף רוסי, ופרנץ ורפל הסופר וההיסטוריון היהודי, אף הוא מהגר.

בגליון הזיכרון מופיעים שוב ארבעה מהגרים חשובים, ביניהם הסופרת היהודי דיה ויקי באום, אף היא ילידת אוסטריה. האחרים שמופיעים בגליון הזיכרון הם: דוד דובינסקי מנהיג פועלים פולני יהודי, ג'ון אריקסון מהנדס שוודי, בונה אוניות ואסטן לאורל שחקן סרטים קומי בריטי. הבולים צויירו בידי יואל איצקוביץ מניו יורק והודפסו בערכים מ-50 לאוריס ועד ל-15 רופיות (הגיליון).

פריץ לאנג בדומיניקה

יהודי נוסף שהופיע בבולים ליובל פסל החירות, הוא במאי הסרטים היהודי פריץ לאנג.

דומיניקה הנפיקה סידרת בולים עם ארבעה אתרים בניו יורק, כשבכולם מופיע גם פסל החירות וגליון זיכרון ובו ארבעה מהגרים מפורסמים: ד"ר ורנר פון בראון, ג'ון מואיר, איגור סטרוינסקי ופריץ לאנג.

קאספרוב בטנזניה

תרומתה האחרונה של טנזניה לשעבר

טנגניקה וזנזיבר (טנגניקה עצמאית מאז 1961 וזנזיבר מ-1963) לאלבום "יודאיקה" הם קארפוב וקאספרוב, שחקני שח סר-בייטיים.

קאספרוב הוא יהודי למחצה ויש להניח שבולים עם דיוקנו אכן ייכנסו לאלבום "יודאיקה" (שני הבולים הם ללא דיוקן).

לרגל אליפות העולם בשחמט שנערכה השנה במוסקוואה, הנפיקה טנזניה שני בולים וגליון זיכרון.

התחרות הגדולה בבוגינו, יוגוסלביה, נסתיימה בנצחוננו המשכנע של אנאטולי קרפוב, שצבר 8.5 נקודות והקדים בנקודה שלמה את הבאים אחריו. נצחנו העניק לו 6000 דולר.

ויקטור בש - בצרפת

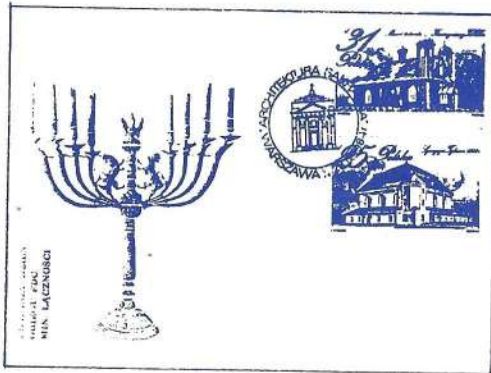
בול דיוקן יהודי ראשון במסגרת הבולים לשנת השלום, המופיעים עתה במדינות רבות, הופיע בצרפת. הוגה הדעות היהודי

ויקטור בש (1863-1944) מופיע בבולי זיכרון בן 2.5 פר. בש נודע כלוחם זכויות האדם ולוחם במסגרת המחתרת הצרפתית במלחמת העולם השנייה. הוא נרצח על ידי המשטרה הצרפתית של ממשלת וישי הפרו-נאצית יחד עם רעייתו.

פרנץ וורפל

צלם יהודי באנטארקטיקה

בין חלוצי המחקר בקטבים לא נתקלים, בדרך כלל, בשמות יהודיים, אבל לפחות צלם ארקטי יש לנו! הנה, מסר דואר ארגנטינה, על גליון-זיכרון בן 12 בולים שהופיע זה עתה לכבוד המשלחת הארגנטינית באנטארקטיקה ובו 8 בולים לפי

צילומיו של הצלם היהודי הארגנטיני, סלומון בורטן.

שמונת הבולים לפי צילומיו של בורטן מתארים בעלי-חיים מן הקוטב הדרומי כמו אריה-ים, פינגווין, פוקה (כלב ים), פישון ואחרים. ארבעה בולים אחרים בגליון מראים שני חוקרים-חלוצים ארגנטינים, הגו אאקינייה (1885-1953) ואוגוסטין דל קאסטרן. שני בולים אחרים מראים את בסיסי ארגנטינה בקוטב. אגב, גליון ארגנטיני דומה עם צילומיו של בורטן הופיע שם לפני מספר שנים. שמו של בורטן מופיע בשני הגליונות וכן שנת הנפקת הבולים. על בורטן נאמר שהוא גם אספן בולים (!).

בול לביה"כ בטקווצ'ין

מאת ד"ר ש. דגוני

העיר טקווצ'ין, השוכנת במזרח פולין נקראה פעם "פנינת הברוק". היא נוסדה במאה ה-11 ע"י בעלי אחוזות ומשפחת גוטשלד. במלחמות השונות נחרבה ונשרפה העיר פעמים רבות.

פריחתה החלה בשנת 1552 עם התיישבות היהודים שהוזמנו על-ידי אלברט גוטשלד. היהודים בנו שכונה הנקראת קצ'ורובו, בנו בית כנסת (מעץ) ובית-קברות. במהרה התפתח מסחר, העיר גדלה, נפתחה חנות-מכס ואחד הממונים עליה היה מיכאל אזופוביץ, אבי המשפחה שאחד מבניה מאיר אזופוביץ, הוא גבור הספר של הסופרת הפולנית הידועה - אוזישקובה.

היהודים השתתפו במידה רבה בשגשוג העיר, רכשו להם עמדה חברתית ופוליטית ובמאה ה-20 זכו לנציגים יהודיים בסיים הפולני.

ב-1642 נבנה בית-הכנסת המפואר. הוא בנוי אבן ודומה למיבצר.

בעיר פעלו רבנים ומלומדים. מכאן יצאה הסופרת רבקה טקסנר, בת רב וסופר-פרשן. מטקווצ'ין יצאה משפחת רבנים ידועה-אברהם וסלומון טקטינר, רבני עיר ברסלוא. (היום ורוצלב).

במאה ה-19 חיו בטווצ'ין בין 3000 ל-5000 יהודים. עם פרוץ מלחמת העולם השנייה היו בה כ-1500 בלבד ורובם הוצאו להורג בקיץ 1942 על ידי "הסונדר קומנדו" הגרמני.

היום, טקווצ'ין אינה אלא כפר פולני לכל "דבר". הפולנים שפצו את בית הכנסת והפכוהו לאתר הסטורי. עקב יופיו הארכיטקטוני של הבית הוא הונצח ע"י דואר פולין בבול זכרון מיוחד במסגרת סידרה של מבנים ארכיטקטונים.

מה שמפליא אותנו בכל זאת הוא שהצורך היטלר התעלם מתולדות המכוננית שלו ולא החרים את מכונניות המרצדס היוקרתיות, אולי בשל הפתגם שכאשר זקוקים לגנב מורידים אותו אפילו מעמוד התליה... (שמא יש בידי מישהו הסבר אחר?)

בכל הסיפור הנ"ל נזכרנו בזכות שתי מכונניות - סיטרוואן ומרצדס - שהופיעו זה עתה בסידרת בולי גמביה, באפריקה.

באוגנדה - פעמון החופש

אוגנדה שבאפריקה הצטרפה, אף היא, למדינות שכיבדו את "אמריקס 86" והנפיקה סידרת בולים עם אתרים בארה"ב. בין השאר בול עם תמונת פעמון החופש

בפילדלפיה, עליו חרוטות המלים: "וקראתם דרוו בארץ לכל יושביה" (ויקרא כ"ב, 10). אספני יודאיקה יצרפוהו כמובן לאוספיהם.

בול בליזה ל"אמריקס 86" מראה אף הוא את פעמון החופש.

סיטרוואן ומרצדס

המחמאות שאנו זוכים להן לעיתים באות אלינו לרוב בזכות הפירסומים הרבים על בולים בנושאים יהודיים, מה שנקרא "יודאיקה". עבור אלה יש לנו עתה סיפור מענין שספק אם ידוע לרבים.

המדובר בבולים עם תמונות מכוניות סיטרוואן ומרצדס. ידוע שיצרן מכוניות סיטרוואן הוא יהודי וברגע שמכונית סיטרוואן מופיעה בבול ושם היצרן לידה, נוהגים אספנים רבים להכליל הבול באוסף "יודאיקה". אותו הדבר מקובל גם לגבי בולים עם מכונית "מרצדס", אבל כאן לא הכל יודעים את הקשר בין מרצדס, המכורנית הגרמנית הקלאסית, מכוניתו של היטלר ימח שמו, לבין אוסף "יודאיקה". הסיפור שמאחורי מכונית המרצדס קשור במכונית דיימלר, אף היא מכונית יוקרה גרמנית, המצאתו של המהנדס גוסטב דיימלר, וזה הסיפור: משווקי מכוניות דיימלר התקשו בשעתו לשווק את המכונית בעלת השם הגרמני, במיוחד בצרפת. שותפו של דיימלר, היהודי האוסטרי אמיל ולניק, הציע מטעמי קידום המכירות, לשנות את שם המכונית ולקרוא לה בשם בתו, מרצדס. השם בעל הצליל הלטיני נתקבל באהדה אצל דיימלר וכן אצל סוחר המכוניות, שמצאו מענה לסירובם של הצרפתים לקנות מכוניות גרמניות בעלות שם פרוסי כמו דיימלר. במרוצת הזמן, כאשר המכונית זכתה למוניטין עולמי, נהגו להוסיף גם את שם הממציא המקורי - גוסטב דיימלר. עתה יש כידוע מכוניות בשם מרצדס (אלה שנאספות עלידי אספני "יודאיקה") ולאחר האיחוד עם מכוניות בנץ (קארל בנץ), מופיע השם "מרצדס-בנץ". מכוניות כאלה בבולידואר הן איפוא פריטי "יודאי-קה".

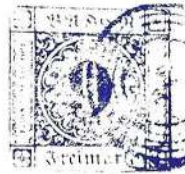
הנדירים (6)

מאת ד"ר צ. שמעוני

בפרק זה של מדורנו "הנדירים", נעבור לסקור אחדים מהבולים הקלטיים יקרי המציאות שבארצות אירופה. כאמור בפתיחת הפרק הראשון של מדור זה (חוברת נוב-דצמ' 1981, עמ' 10), אין אנו מביאים כאן את הנדירים שבנדירים, שספורם ידוע בד"כ לציבור הרחב, אלא את הקבוצה היותר רחבה של בולים נדירים העומדת מתחת לראש הפירמידה.

מבולי אירופה, ניתן לומר שהידוע ביותר בין הנדירים הוא הבול השגוי בצבע משבדיה, 3 סקילינג'בנקו צהוב (במקום ירוק) מ-1855. ספור גלוי ו"הרפתקאותיו" של בול זה, שממנו קים רק עותק אחד, נפוץ מאד ולא נחזור עליו כאן, פרט לאיזכור העובדה "הטריה" שהתפרסמה בעתונות: הבול הנדיר נמכר לאחרונה במכירה פומבית.

בבדן (אחת ממדינות גרמניה לפני איחודה) הודפס בטעות ב-1851 הבול של 9 קרונה על נייר כחול-ירוק (Mi. 4 F) שהיה מיועד לערך 6 קר, במקום על נייר וורוד (בולים אלו הודפסו בשחור על נייר בצבעים שונים בהתאם לערכים השונים). סבורים שהודפס רק גליון אחד עם שגיאה זו, אך יתכן גם שהודפסו הרבה פחות בולים עם השגיאה בצבע. כיום על כל פנים שרדו רק 3 עותקים מבול זה (ר' צילום 1), כאשר שנים מהם על מעטפות, שם שומשו לתשלום תעריף הדואר של 6 קר' (בטעות) על פי צבעם. אחת המעטפות האלו נמצאת במוזיאון הדואר הגרמני והשניה באוספו של ג'והן בוקר, לאחר שנמכרה במכירת אוסף קספרי הידוע ב-1956, בסך \$ 20,000. כיום ערכה בודאי גבוה עשרות מונים מזה.

שגיאה נדירה דומה קרתה בסדרת "פורטרט השליט" (פרנץ יוזף) מאוסטריה ב-1867. נמצאו מספר עותקים של הבול בערך 3 קרויצר בצבע וורוד (שהיה מיועד לבול בן 5 ק'). במקום הירוק שבו הודפס בד"כ בול זה (Mi. 36). יתכן שגם כאן הודפס בטעות גליון שלם בצבע הלא מתאים, אך אפשרי גם שבטעות הוכנסה גלופת בול בודדת בערך 3 ק' לתוך גלופת הגליון של ה-5 ק' וכך הודפסו בולים אחדים של 3 ק' ביחד עם גליונות ה-5 ק', עד שהובחנה הטעות. (גם במקרה של בון המתואר לעיל, יתכן שהטעות

קרתה בצורה כזאת ולא ע"י הדפסת גליון שלם (שגוי). הרוב מבין חמשת העותקים מבול זה הידועים כיום, נושאים חתמות של ערים הונגריות (יש לזכור שבתקופה הנידונה היתה קימת האימפריה האוסטרו-הונגרית) ורק אחד מהם קיים על מעטפה שלמה, שערכה כמובן רב מאד (ר' צילום 2).

הרכבה מוטעית של גלופת בול בודד בתוך גליון ההדפסה אופינית גם לסוג אחר של שגיאה: כאשר גלופה כזאת מוכנסת בטעות הפוכה לעומת שאר הגליון, אנו מקבלים את תופעת הט"בש ("הפוכים", שבה יופיע בול אחד מודפס הפוך ביחס לשאר הבולים בגליון). כמובן שבמקרה זה יש משמעות רק לצרוף של שני בולים (או יותר) הכלולים את הבול ההפוך. בהסטוריה הבולאית ידועים מקרים לא מעטים של שגיאות כאלו, שיש להבדילם מהמקרים בהם נעשה הדבר במכוון, אך מחלקם נותרו רק עותקים בודדים והם כמובן נדירים ומבוקשים ביותר.

נזכיר כעת רק שתי דוגמאות מסוג זה, אך בהמשך סדרת המאמרים יתכן ונתקל בדוגמאות נוספות. רק 2 או 3 פריטים "הפוכים" ידועים מבולהעתונים האוסטרי בערך 1.05 קרויצר מ-1863 (Mi. 29). הדוגמה היפה ביותר הוא בלוק של 9 בולים, שהאמצעי ביניהם הוא הבול ההפוך (צילום מס' 3). בלוק זה היה באוספו של האספן "האגדי" פיליפ דהילה-רנוטיה פון פריי. הדוגמה השניה היא הבול של 1 קרויצר שחור מהסדרה הראשונה של בווריה (Mi. 1, 1849), שגם ממנו ידועים רק 3 פריטים "הפוכים". גם במקרה זה היה היפה שבהם, גליון בן 12 בולים שאחד מהם הפוך (ר' צילום 4), באוספו של פריי ונקנה ב-1923 ע"י האספן הידוע א.פ. ליכטנשטיין. כיום שייר הפריט ל"קרון אן בויד ליכטנשטיין".

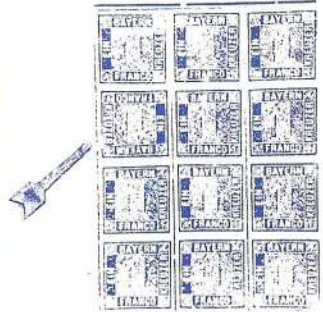
השתפותנו הכנה
באבלו הכבר של חברנו
ריקו זיידמן
במות אחותו ז'ל
אגודת סוחרי הבולים בישראל

שיתוף הונגרי - יפאני

"יום הונגריה בטוקיו" נערך לא מזמן ביפאן, וצויין בבול דואר הונגרי מיוחד. הבול מראה שתי בובות אופייניות - של יפאן ושל הונגריה. הוא הופיע במהדורה של 1927 בולים משוננים ועוד 7800 בלתי משוננים. האירוע שאורגן עלידי אגודת ידידות יפאנית-הונגרית לווה גם בתערוכת בולים בת יומיים שנערכה בטוקיו, כמחווה על אירוע דומה שערכו היפאנים בהונגריה בשנת 1984.

פינלנד מתנצלת

דואר אלנד, האי הפיני המנפיק בולים עצמאיים, פירסם התנצלות על שמשלוחי הבולים למנויים יוצאים רק עתה לאחר שביתת דואר מקומית ממושכת, שהיתה שם מאז אפריל השנה. אלה הבולים שיסופקו עתה למנויים: תולדות אלנד - 3 ערכים; אירופה המאוחדת - 2 ערכים; גליית התאמה; קונטרס בולים; 4 כלילים; 2 גליונות-זיכרון - פינלנדיה 88 ויובל ה-50 לשרות הבולאי הפיני; איגרת אוויר; איגרת בפנים הארץ; הצלב האדום הפיני - 3 ערכים; 2 ערכים מן המניין.

דוגמה נפלאה לשגיאה בצבע, העשויה לקרות בצורה הנ"ל, כאשר הכניסו בטעות גלופה של בול בערך אחד לתוך הפלטה של בולים בעלי ערך אחר, היתה גם היא באוספו של פררי, הנחשב עד היום לבעל האוסף הגדול ביותר של בולים נדירים מכל העולם. הבול בערך 2 ריאלס מסדרת המלכה הספרדית איזבלה השניה מ-1851 היה בד"כ בצבע אדום (8 Mi.) ואילו ה-6 ר' היה כחול. 4 עותקים ידועים היום של ה-2 ריאלס בצבע כחול, כתוצאה משגיאה בהרכבת הפלטה כמתואר לעיל. (ראה צילום 5).

במקרה הנידון ברור שהשגיאה קרתה באופן המתואר ולא בגלל שהדפיסו בטעות גליון של ה-2 ריאלס בצבע כחול, כי אחד מהפריטים הקיימים מחובר לבול הרגיל של 6 ריאלס, כחלק מהגליון הרגיל של הבולים הכחולים. זוג נהדר זה (שהוא מוחתם) וכן בול נוסף עם השגיאה (בלתי חתום) היו גם הם באוספו של פררי!

לזוג הזה הסטוריה מעניינת, המוכיחה לנו כמה חשוב לבולאי לבדוק בשבע עיניים את הבולים העומדים לרשותו: ב-1899 הוצע לסוחר בולים ידוע ממדריד לקנות בלוק של 14 בולים מהסוג הכחול (6 ריאלס) והוא סרב לקנותו, כי המחיר נראה לו גבוה מדי. סוחר אחר שהסכים למחיר, שבעצם לא היה גבוה במיוחד, קנה את הבלוק ובקש ממזכירתו לחתוך אותו לבולים בודדים (הבול הוא בלתי-מנוקב), כדי שיקל עליו למכרם. כשהגיעה המזכירה לחתוכו של הזוג האחרון, שמה לב פתאום לכך שעל אחד הבולים מהזוג כתוב "DOS" (2) במקום S E I S (6) - וכך התגלתה השגיאה הנדירה. הזוג הנדיר הגיע מאוספו של פררי לאוסף המלך קארול מרומניה; ב-1950 הוא נרכש ע"י רנה ברלינגן וכיום לא ידוע בוודאות היכן הוא נמצא. עותק בלתי חתום של השגיאה נמצא היום באוסף טפלינג שבמוזיאון הבריטי. מאותה הסדרה הספרדית ידוע על שגיאה נוספת בצבע, 5 ריאלס בצבע חום במקום וורוד, אך שגיאה זו הרבה פחות נדירה.

* * *

החומר המובא בזה מבוסס על פירוטומים שהופיעו במרוצת השנים בעתונות לועזית וכתבי-עת בולאיים.

30 שנה למבצע סיני דואר צבאי במלחמת סיני 1956/7

מאת זיגי ארלר, וינה

איזור של כ-6 ק"מ מהתעלה. ב-11 בנובמבר הסכימו האנגלים והצרפתים לפנות את איזור הלחימה, תוך הבטחת מעבר חופשי בתעלה, לכל האוניות, בפיקוח האו"ם.

ישראל לא הסכימה להסדר זה וב-12 בנובמבר פוצצו המצרים מספר אוניות שלהם בתעלה וסתמו אותה.

תחת לחץ המעצמות - ארה"ב, ברה"מ והאו"ם הסכימה ישראל לפינוי חלקיולפיי כך פונתה ב-15 בינואר 1957 אל-עריש וב-6 במאָרס - עזה. ב-10 במאָרס - שרם-אל-שך (האיזור עד אילת). סוכם שברצועת עזה וסיני יהיה כוח בין-לאומי של האו"ם אשר יפקח על הגבול ומעבר האוניות לאילת.

תוך 96 שעות כבשו כוחות ישראל את כל חצי האי סיני ורצועת עזה - שטח של כ-60 אלף קמ"ר. התאריך 1-6 בנובמבר 1956. המטרה היתה להסיר את המצור המצרי על נמל אילת. כמו כן היה חשוב לחסל את בסיסי ה"פדאיון" המצרי (קומנדו) מהם לא פסקו לתקוף ישובים עבריים.

במקביל לצה"ל תקפו האנגלים והצרי פתים במבצע משולב את איזור תעלת סואץ. האנגלים והצרפתים תקפו את מבואות פורט סעיד בעוד שצה"ל הספיק להגיע לכל אורך תעלת סואץ. ב-10 בנובמבר 1956 פינתה ישראל

מפקדת גזרת עזה

שהיה אחראי על משרד הקשר מס' 4 בבאר-שבע. מכתבים לאזרחים ומהם הועברו דרך שרות הדואר האזרחי. החל מ-10 בדצמבר עבר כל הדואר האזרחי בשטח הכיבוש באמצעות שרות הדואר האזרחי, שמרכזו היה בעזה. לדואר חיילים שימשה החותמת המשוּר לשט של היחידה, כמובן ללא תשלום.

כל תקופת הכיבוש נמשכה כ-4 חודשים ונותר מעט חומר של הדואר הצבאי מתקופה זו.

הסקירה הכללית מהווה מבוא לנושא "דואר צבאי במלחמת סיני" ואילו החותמת מות למיניהן גם אם אינן דואריות, הן דוקומנטציה של הנושא ונועדו להמחיש את המצוי בנושא.

תודתי נתונה לידידי צבי ברסט וד"ר א. שטדלר על שיתוף הפעולה במחקר החומר וכתובת הסקירה.

מפקד גזרת דיר-אליבלח

שרות הדואר בתקופת הכיבוש

בכל שטח סיני הוקם מינהל צבאי שכלל גם שירותי דואר. המינהל פעל במבנה הבא:

מטכ"ל / מצפ"ע

- ממשלה, צבאי איזור עזה
- מפקד עזה
- מפקד דיר אל בלח
- מפקד חז יוניס
- מפקד רפיח
- ממשל צבאי איזור סיני
- מפקד אל-עריש
- מפקד איטור והחוף המערבי
- אבו זניימה

שרותי הדואר בין היחידות והמפקדות בישראל סופקו ע"י משרד הקשר הצבאי

FORTHCOMING ISSUES

On July 22nd appeared the following stamps: the fight against racism, Joseph Sprinzak, first speaker of the Knesset, 50th Anniversary of Ben-Gurion Airport, The Druze Prophet's tomb.

This stamp is issued by the Philatelic Services of the Ministry of Communications to honour the fight against racism and to encourage tolerance and respect, regardless of creed and colour, for Man who was created in the image of God.

JOSEPH SPRINZAK – one of the leaders of the Zionist Workers movement in Eretz Israel, one of the second Aliyah, the first Speaker of the Knesset – was born in Moscow in 1885.

Sprinzak was known for his warm, friendly character, his sense of humour and his spiritual sensitivity, which enabled him to overcome temperamental conflicts, and bridge differences of ideology. Joseph Sprinzak died in Jerusalem in 1959.

50th Anniversary of Ben-Gurion Airport
Ben-Gurion Airport, Israel's main gateway for incoming and outgoing flights was built by the British Authorities during their mandate in Palestine as part of a comprehensive scheme of airport construction to cater for the military needs of the Royal Air Force. It was be-

gun in 1935 and by April 1937 four concrete runways of about 800 x 100m had been completed (today – 2400m). However, before this, the first international service had been inaugurated between Cairo and Lydda, as the airport was then called, with De Havilland Dragon Rapides. Later this was extended to Nicosia, Beirut and Baghdad. After the resurfacing of the runways, heavier aircraft used the airport.

KLM initiated a link between Amsterdam and Battavia (now Indonesia) via Lydda, the Polish "LOT" flew regularly between Warsaw and Lydda, as did "CSA" from Prague via Rome. A significant extension of the route network was effected by British Imperial Airways flying large "Hannibal" and "Atalanta" planes between London and Bombay.

Paris, Brussels and Zurich were some of the cities linked to Lydda but World War II curtailed the civil aviation activity and brought on a massive military build-up at the airport. In December 1938 the first RAF unit had arrived to perform mainly reconnaissance and patrolling missions.

On November 15th, EL AL Israel Airline was established and its first flight took off on July 31st, 1949 to Paris via Rome by a DC-4 Skymaster Aircraft. In 1950 "ARKIA" initiated domestic flights using De-Havilland Rapides to Eilat, Rosh-Pina and Haifa.

The Druze community, which is domiciled mainly in Syria and Lebanon, numbers about one million, less than 10% of whom live in Israel.

The Druze left Islam during the rule of Fatimida Caliph al-Hakim in Egypt at the end of the tenth century. Very little is known about the Druze religion and its followers are reluctant to disclose details about their faith. As far as it is known, the religion is monotheistic and it is influenced by other such religions and by the philosophy of ancient Greece.

AMERIPEX '86

AMERIPEX '86 AWARDS

For Holy Land Collections

Champion Class:

Fred F. Blau, Crystal bowl with Ameripex logo for "Airmail History of Palestine"

Large Gold:

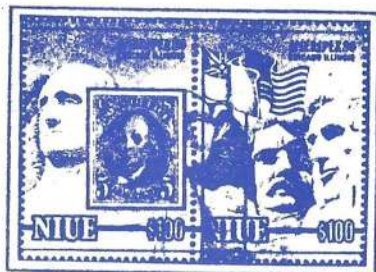
Fred F. Blau "Airmail History of the Holy Land".

Gold:

Dr. Eddy Leib, Israel, "Israel Pre-Independence 1917-1927", Dr. Jerome L. Byers, U.S.A., "Forerunner Posts of the Holy Land", Evyatan, England, "Turkish Post in the Holy Land", Fred F. Blau, U.S.A., "Allied Military Mail in Palestine" with felicitations of the Jury.

Large Vermeil:

B. & S. Banchik, U.S.A., "Israel" Dr. Stephen Rothman, U.S.A., "Doar Ivri", Capt. Y. Shabtai, Israel, "Israel 1948 - Transition Period", Yoseph Schwartz, U.S.A., "Palestine 1917-1918", Itamar Karpovsky, Israel, "Israel-Local Posts".

Vermeil:

Bela Sandor, U.S.A., "Palestine 1940-1948", Dr. Jerry Rimon, Israel, "Israel 1948 Local Posts Service".

Large Silver:

Shay Shabtai (Youth) Israel, "History of Zionism"

Silver:

Mrs. J. Kohn, U.S.A., "Posts of Con-

centration Camps", Tal Argov (Youth) Israel, "Forerunners-Forerunners Jerusalem", Sigalit Kohn (Youth) Israel, "Israel Stamp Exhibitions"

LITERATURE

Silver:

Mr. E. Glassman, Israel, Postmarks of Jerusalem", Dr. Stephen L.G. Rothman U.S.A., Y. Tsachor, Israel, "Doar Ivri", Dr. Oscar Stadler, U.S.A., "The Israel Philatelist".

Large Bronze:

Dr. Josef Wallach, Israel, Definitive Stamps Catalogue "Postal History of the West Bank", Dr. Zvi Shimony, Israel, "Holy Land Postal History".

Gold Award:

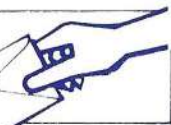
To the Israel Philatelic Service, three frames (11088-11090) which stressed the U.S.A. - Israel friendship.

ISRAELI EXHIBITION PROGRAM

There will be a National Exhibition in Netanya in Oct. 86. In October 1988 there will be a National Exhibition with International participation focusing on Jerusalem, in Jerusalem, honouring the 40th Anniversary of the State of Israel. The next International Exhibition in Israel will be in 1998, on the 50th Anniversary of the State of Israel. This has been registered with a F.I.P., with a F.I.P. Congress at that time applied for.

First Flight cover was prepared by CAFIP with the cooperation of EL AL Israel Airlines to honour the official commencement of non-stop commercial airline service between Toronto, Canada and Tel Aviv, Israel, April 2, 1986. The Boeing 747, Flight LY 009, left Tel Aviv at 0100 on April 2, 1986.

מכתבים למערכת

ה"שובלים" של אוסטריה

בקשר להערות שקיבלנו בעקבות המאמר "השובל הראשון - אוסטריה 1850" שפורסם בחוברת הקודמת הנני לציין: הכוונה היתה להראות שהדואר האוסטרי היה הראשון שהדפיס תוויות כחלק אינטגרלי מגליון הבולים (ולא ע"ג השוליים). המטרה העיקרית של "צלב סינט אנדרו" היתה מניעת שמוש בנייר האורגינלי ע"י זייפנים.

כמובן שאין "הצלב" מהווה שובל במובנו המודרני כמופיע בגליון הבולים הסטנדרטי של ישראל. דבר זה לא נעלם מעינינו וההסבר המלא מופיע בגוף הכתבה.

העורך

"יודאיקה" ולא "ישראלית"

בהתייחס להצעת מר יצחק גינר בגליון 3-4 של הירחון, לשנות את השם "יודאיקה" לשם "ישראלית", ברצוני להעיר: הצעה זו נראית לי מגוחכת ולא הגיונית.

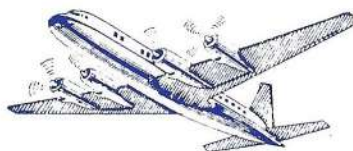
(א) המונח "יודאיקה" השתרש מזה עשרות שנים בתודעת אספני יודאיקה בהקשר ליודאיקה על בולים או בכל עניין אחר הקשור לעם היהודי (ספרים, תשמישי קדושה, מסמכים וכו').

(ב) לא ניתן לשנות שם המקובל על כל אספני בולי יודאיקה בעולם עבור חוג מאוד מצומצם של אספני יודאיקה בארץ.
(ג) לא כל אספני בולי יודאיקה (רק חלק קטן בלבד) מכלילים את בולי ישראל בין אוסף היודאיקה - רובם אוספים את ישראל בנפרד או במקביל.

מ. צוקרמן, גבעתיים

קטלוג כרמל

לצערנו, אין באפשרותנו לפרסם מכלול הערותיו של י. קול בקשר לקטלוג "כרמל". ראה הערותינו בעמ' 9.

מעטפות טיסה חדשות

הופיעה מעטפת טיסה מיוחדת בקו תל-אביב - טורונטו, שהיתה ביאפריל 1986. המעטפות הוחתמו בחותמת נמלית עופה בן-גוריון וחותמת פילטלית בקנדה. לא היו, לטיסה זו, חותמות דואר מיוחדות.

ב-22 ביולי 1986, יום הופעת בול נמל התעופה בן-גוריון, הוטבעה חותמת דואר מיוחדת.

מעטפת טיסה ת"א - טורונטו

קורס מדריכי נוער בולאיים

בסוף יוני 1986 התקיים קורס נוער בולאי במגמה להכשיר קבוצת מדריכים צעירים שידעו להדריך בבולאות. הקורס נערך מטעם משרד החינוך בשיתוף פעולה עם נציג התאחדות בולאי ישראל, יצחק ברק.

לקראת הקורס הוצאה חוברת בולאית מיוחדת שחולקה במוסדות חינוך על יסודיים.

בין הנושאים שנלמדו בקורס היו: בולי ישראל, נושאים בתולדות הדואר והבול, פרטים טכניים בתחביב ועוד ועוד.

4 בולי טיואן חדשים. הנושא: גשרים

בבריטניה - נשואי הנסיך

ביוגוסלביה - דף הגדה מסרייבו

ISRAELI PHILATELIC
 JULY-AUGUST
 * 7-8 *
 1986
 MONTHLY

הירחון הישראלי לבולאות